

Hyttetilsynets A B C

1 Litt om dokumentet

HHT utarbeidet i tiden 2013-2018 oppdaterte og nye retningslinjer for alle sine aktiviteter innenfor tur, arrangement, sti- og løypearbeid og hyttedrift. Retningslinjene ble samlet i flere hefter, og noen er nærmere omtalt nedenfor. **Hyttetilsynets A B C** var en kortversjon av retningslinjene for drift og forvaltning av hyttene våre, utgitt 2017 og revidert og omarbeidet i 2022 og 2023. Dokumentet vil primært være tilgjengelig på nettsiden vår og er obligatorisk lesning for alle hyttetilsyn og alle med ansvar for dugnadsarbeid i tilknytning til hyttedriften.

Nettadresse: hht.no/beredskapsplan/

2 Bakgrunn

Turistforeningene er pålagt å etablere en internkontroll for sitt tilbud til publikum. Dette gjelder turvirksomheten, hyttetilbudet og arbeidet med stier og løyper. Som en oppfølging ble disse rapportene laget og godkjent av styret i HHT:

«Sikkerhet og beredskap på turer og aktiviteter i HHT» (desember 2013).

«Internkontroll for vannforsyning» - serveringshyttene (oktober 2016)

«Internkontroll for brann- og eksplosjonsvern – Instruks for tilsynsarbeid – Sjekkliste» (desember 2016).

«HMS for hyttedrift og dugnadsarbeid» (oktober 2017).

3 Videre om innholdet i *Hyttetilsynets A B C*

Dokumentet dekker brannforebyggende arbeid og det generelle tilsyn med hyttene:

- Instruks for tilsynsarbeid ved HHTs hytter.
- Sjekkliste for drift og vedlikehold
- Veiledning om brannsikkerhet.
- Risiko- og sårbarhetsanalyse, Avviksbehandling og Varslingsrutiner.

⇒ **Det er obligatorisk for dere som er oppnevnt som hyttetilsyn å sette seg inn i disse dokumentene.**

Den siste rapporten, *HMS for hyttedrift og dugnadsarbeid*, tar for seg foreningens ansvar for ansatte og dugnadsfolk i arbeid på turer og arrangementer, i hytter og i felt.

Instruks for tilsynsarbeid ved HHTs hytter

Besøksrutine

Tilsynet bør være på hytta i gjennomsnitt hver annen måned i sommerhalvåret og 1-3 ganger i vinteren, avhengig av hyttas behov og besøk. Tilsynsbesøket anmerkes i protokollen som «tilsyn».

Inventar og orden

Påse at inventar som kopper, kar, bestikk o.a. hjelpemidler er tilgjengelig for gjestene. Lommelykter kan henges opp og være lett tilgjengelige. Behov for utbytting og innkjøp noteres for oppfølging med administrasjonen. Ved hvert tilsyn skal det ryddes i og rundt hyttene. Ting henges på plass i hytte og uthus. Gjenglemte klær og andre eiendeler ryddes bort og tas med.

Avfall

Tilsynet har ansvar for oppfølging av hyttas søppelhåndtering. Utedo tømmes etter behov. Doavfall og aske graves ned og dekkes godt til slik at det ikke skaper forurensning. Unngå resirkulert dopapir da dette har liten oppløsningsevne. Ikke brennbart søppel tas med. Avfall skal ikke graves ned.

Hygiene

Det skal gjennomføres årlig rundvask av hytta. Sørg for anvisning av egnet sted til alt utslagsvann/vaskevann. Kluter, håndklær etc. skiftes etter behov. Det samme gjelder sengetøy der dette er aktuelt (årlig). Hunder henvises til bruk av eget, skiltet rom, evt. bur og må ikke slippes i senger. Røyking er ulovlig på alle våre hytter.

Vedlikehold

Tilsynet skal forestå det alminnelige vedlikeholdet på hyttene og påse at alt teknisk og bygningsmessig utstyr er i fullt forsvarlig driftsmessig stand. Dette er nødvendig for å følge opp myndighetenes pålegg om internkontroll. Det skal årlig foretas en risikovurdering og grundig gjennomgang av hytta etter eget vedlagt skjema («Sjekkliste for drift og vedlikehold»).

Oppslag og informasjon

Tilsynet har ansvar for at alle obligatoriske oppslag er samlet i hyttepermen og at de er av sist oppdaterte versjon. Kontoret er behjelpelig med å lage laminerte oppslag etter behov. Behovet for veggoppslag vurderes strengt, av hensyn til liten veggplass og innemiljøet i de minste koiene. Unngå håndskrevne lapper unntatt i nødsfall. Oppslag bør bære HHTs, eventuelt DNTs logo.

Særlig om brann og sikkerhet

Ildsteder

Sjekk at ovner og røkrør er i orden. Ovn og rør skal være hele og stå støtt. Det skal være ryddig og fritt for brennbart materiale rundt ovnene. Vedkasser skal være plassert minst 50 cm fra ovnen. Aske fra ovnene skal tømmes forsvarlig i metallbeholder/askebøtte og graves ned. Tømming av askebøtte skal gjøres av hyttetilsyn, ikke hyttegjester (oppslag/info i hytteperm).

Tørking av klær og sko

Påse at klær og støvler ikke kan falle ned på ovner. Intet skal plasseres nærmere enn 50 cm fra ovn. Sørg for god ventilasjon slik at fukt og damp ventileres bort.

Brannsikkerhet – røkvarslere

Sjekk at batterier i røkvarslere er på plass og virker og at reservebatterier finnes i hytta. Bruk testknappen. Det skal skiftes batteri i samtlige røkvarslere årlig. Dato for skifting kvitteres ut.

Sjekk at **branninstruks** til gjester er strategisk plassert, evt. godt synlig i hyttepermen. Kontroller at hytta har metallbøtte/askebøtte for tømming av aske fra ovnen.

Brannsløkkingsapparater (pulverapparater)

Påse at brannsløkkingsapparat er plassert hensiktsmessig i forhold til mulige branntilløp. Apparatet vendes opp ned inntil du kjenner at pulveret er løst inne i apparatet. Kontroller at trykket (manometeret) er på GRØNT, sikringssplint er på plass, samt at slange er uskadet. Noter anskaffelsesdato på apparatet, maks brukstid er normalt 10 år. Nytt apparat kjøpes på Maxbo (HHT konto der) eller på annet utsalgssted for slike apparater.

Rømningsveier

Kontroller at rømningsveier er frie og tilgjengelige, samt at dører og vinduer lett lar seg åpne. Ved tilsyn vinterstid skal rømningsveier graves fram så langt det lar seg gjøre.

Gassapparater

Tilkoplingslanger sjekkes for sprekkdannelser ved at slangen bøyes/knekkes, slangen skal byttes når slangen har antydning til sprekkdannelse. HHT har egen utskiftingsrutine hvert 5. år.

Lysetaker

Rengjøres for stearin slik at lysene står stabilt i stakene. Påse at levende lys ikke brukes på brannfarlige steder (nær brennbart materiale). Sørg for stødige og solide lysetaker.

Klargjøring for vinteren

På siste inspeksjon om høsten sørger tilsynet for at:

- Snøspade henges ved siden av inngangsdør eller på annet egnet sted.
- Brannvarsling og slukkemateriell sjekkes.
- Tilstrekkelig gass tilgjengelig for vinterbruk.

Sikkerhet og verneutstyr

Sørg for å bruke nødvendig verne-/sikkerhetsutstyr ifm. arbeid på hytta og i stier og løyper! (Eks. verneutstyr ved bruk av motorsag; sjekk tilgang på dette på i HHT). Vurder sikkerhet og brukbarhet på eksisterende stiger og foreslå evt. nyinnkjøp.

Rapportering og drift

Tilsynet opptrer på vegne av HHT og påser at hytta drives etter de retningslinjer som er fastsatt. Rapportering skjer gjennom utkvittering i enten FDV-systemet Famac eller utfylling av **Sjekkliste for drift og vedlikehold** sammen med evt. dugnadslister over utført arbeid. Rapport om manglende utstyr og evt. Uønskede hendelser (uregelmessigheter som innbrudd/hærverk/skader) meldes **snarest** til daglig leder/kontoret.

FOR HYTTETILSYNET:

VEILEDNING OM BRANNSIKKERHET VED HHTs HYTTER

Vedlegg til Instruks for tilsynsarbeid ved HHTs hytter 2017, rev. 2022 av Tore Nilsen.

Røkvarslere

Det finnes tre typer brannvarslere på markedet. *Optiske* varslere som detekterer ulmebrann, *ioniske* varslere som detekterer flammebrann og *kombinasjonsvarslere* som detekterer begge branntypene. DNT anbefaler optiske varslere. Dette har både med pris og egenskaper å gjøre.

I rom der det blir mye stekeos og damp fra matlaging kan det benyttes *varmedetektorer*, som bare reagerer på temperatur. Røkvarslere og varmedetektorer monteres i tak min. 0,5 m fra vegg.

Brannslukkingsapparater

HHT praktiserer innkjøp av pulverapparater av hvert enkelt hyttetilsyn. Disse bør være 6 kg's (hele apparatet veier 11,5 kg). Beholderen skal merkes med dato for montering og kontrolleres årlig mht pil innenfor grønt felt. 10 år er normal levetid, men skal byttes før dersom pila går ut over grønn sone. Beholderen har produksjonsår innpreget nede ved bunnen. Regelmessig vedlikehold og sjekk skal utføres som anført i *Instruks for tilsynsarbeid ved HHTs selv- og ubetjente hytter*.

Andre hjelpemidler for brannslukking:

2 kg apparater anbefales ikke, de blir fort tomme.

Spraybokser til slukking av små branntilløp kan være nyttig, alle hytter skal ha fått én utdelt. Disse må tåle minus 30 gr., noe ikke alle typer gjør.

Brannteppe er utdelt til alle hytter og skal henge lett tilgjengelig

Gassapparater

Lowverket har strenge regler om håndtering og bruk av gass. Det kan lagres inntil 2 beholdere à 11 kg (maks 55 ltr.) i våre ubetjente og selvbetjente hytter. Betjente hytter skal ha utendørs/bod-lagring (maks. 90 ltr. /3 store beholdere à 11 kg).

Beholdere må fraktes og lagres stående, på ubrennbart materiale. Priser bør sammenlignes! HHT har rabatt bl.a. på Coop OBS bygg og Maxbo Hamar.

Innkjøp av regulator- og slangesett (pakning) gjøres fortrinnsvis av tilsynet selv ved anførsel på Maxbo eller Coop OBS bygg (HHT sin konto). HHT kan evt. gjøre et samlet innkjøp forut for hver bytterutine.

Et illustrert oppslag om vending av bryteren for gasstilførsel skal være på hyttene.

Brannhemmende plater

I våre små hytter kan avstand til ovn og røkrør fort bli i minste laget (min. 30 cm). Eller det kan være ønskelig å verne nærmeste trevegg mot en effektiv vedovn. Brannhemmende plater fås i byggevareforretninger. Disse kan lett tilpasses (kappes) til passende størrelse. Men merk at festing med metallskruer må skje med mer enn 30 cm avstand fra skrue til ovn og røkrør (eller festes med ikke brennbart materiale). Metallskruer er meget varmeledende.

Feiing av pipe

De aller fleste av våre hytter har ikke offentlig feiing. Som eier/bruker har vi likevel ansvar for å sørge for feiing etter behov. Hvert tredje eller fjerde år bør holde, avhengig av bruken. Feiesett (kost, tau og lodd) finnes til utlån i HHT (Naturens Hus). Vårt sett har to dimensjoner på kosten, da pipene kan ha ulike dimensjoner. Feiing må skje med stengte spjeld og trekk. Kosten trekkes opp og ned noen ganger, og sot fjernes via feieluka etterpå. Kontroller samtidig ovnen og røkrør for evt. sprekker, rust og brister og at ting står støtt. Hvis tvil, utskifting! **Tips:** sjekk samtidig avstand mellom feieluka og nærmeste brennbart materiale (veggpanel, tregulv e.l.). Denne skal være min. 30 cm. Alt annet får påtale fra brannvesenet ved evt. tilsyn.

Feieutstyr føres av byggevareforretninger og hytteutstysforretninger. HHT bruker Varmefag og gjør sentral bestilling. Men pipas dimensjoner bør sjekkes.

Askehåndtering er beskrevet i tilsynsinstruksen. Det er viktig at det er hyttetilsynet som fjerner aske fra hytta, og dette må altså gjøres tilstrekkelig ofte.

Rømningsveier

Våre minste hytter har gjerne hoveddøra som eneste rømningsvei. Hyttetilsynet bør likevel klarlegge muligheter via vinduer og hvordan forholdene er i snørike vintre. Hyttevinduer kan være for små som rømningsvei; flyttbar midtstolpe finnes i moderne vinduer og kan vurderes ved utskifting og nybygg. Brannstige finnes på Skolla.

Bålbrenning

Det er et generelt forbud i sommerperioden. Ønskes bål av en eller annen grunn, må grunneier ha gitt tillatelse. Sjekk evt. for skogbrannfare (yr.no).

Informasjon til hyttegjester

Vurder nøye behov og plass for evt. info-plakater til oppslag. Generelt er hyttepermen utstyrt med det som er nødvendig, og HHT ønsker en viss begrensning i bruken av veggplass.

Risiko og sårbarhetsanalyse

HHTs tilbud til publikum i form av servering og innkvartering er en forbrukertjeneste etter lovens definisjon. Med dette følger et sikkerhetskrav, nærmere presisert av DNT i seminarer og dokumentasjon overfor lokalforeningene.

En risikoanalyse for HHTs anlegg når det gjelder f.eks. brann- og eksplosjonsvern må gjøres på virksomhetsnivå, dvs. det enkelte (type) hytteanlegg, da bygningsmessig omfang, tekniske installasjoner og driftsform (f.eks. tilbudet til publikum) vil være forskjellig.

Det er viktig at det alltid er bygningens **eier** som er ansvarlig for grunnleggende brannforebyggende tiltak bygningsmessig. Men **bruker** eller **leietaker** (f.eks. HHT i forhold til koias eier) er samtidig forpliktet til å sørge for at byggverket brukes i samsvar med kravene til brannsikkerhet.

I forhold til brann- og eksplosjonsvern kan en enkel **risikovurdering** bestå av å stille og besvare fire spørsmål:

- **Hva kan gå galt?**
- **Hva er sannsynligheten for at dette kan gå galt?**
- **Hva er konsekvensene hvis det skjer?**
- **Hva kan vi gjøre for å hindre at noe går galt eller for å redusere konsekvensene dersom noe likevel skjer?**

Risikovurderingsskjema:

Risikomoment	Hvor/ hva kan skje?	Tiltak for å forhindre uhell

I praksis vil risikomomenter i HHTs driftsform kunne omfatte:

Hva kan skje?	Tiltak:	Ansvar for gjennomføring:	Dokumentasjon:
Brann	Branninformasjon på alle hytter.	Daglig leder /administrasjon	Instruks for hyttetilsyn. m/inspeksjonsrutine. Brannvernplakat til oppslag på hyttene/ i hytteperm.
	Instruksjon/opplæring av hyttetilsyn.	Daglig leder /administrasjon	Instruks for hyttetilsyn.
	Tilstrekkelig kontroll- og vedlikeholdsrutiner.		Sjekkliste for hyttedriften inkl. brann- og eksplosjonsvern. Instruks for hyttetilsyn.
Røykforgiftning, brannskader	Informasjon til publikum.	Daglig leder /administrasjon	Oppslag/info. i perm på hyttene.

	Montere godkjent slokkeutstyr.	Daglig leder /administrasjon.	Håndslukkere. Røykvarslere. Varmedetektorer. Brannteppe. Rutiner for inspeksjon og utskifting.
Gasslekkasje/e ksplosjon	Brukerinformasjon gassapparat. Montere gassalarm.	Daglig leder /administrasjon	Oppslag på hyttene/ i perm. Rutiner for inspeksjon og vedlikehold/utskifting.
Oksygenmangel	Brukerinformasjon gassapparat.	Daglig leder /administrasjon	Oppslag på hyttene/ i perm.

Avviksbehandling og varslingsrutiner

Rutiner for behandling av avvik

Formål: Rutiner skal sikre at feil og mangler registreres og følges opp med tiltak.

Ansvar: Personer som oppdager avvik har ansvar for å melde dette til **driftsansvarlige**, dvs. driftspersonellet (ved serveringshyttene og leirstedene), eller **hyttetilsynet** gjennom skriftlig beskjed i hyttepermen, eventuelt ved telefonisk beskjed (mobilnr. alltid oppgitt i hytteperm) dersom avvik bør rettes snarest.

Beskrivelse av avvik:

Et forhold av betydning for brannsikkerheten som bør rettes opp snarlig, f. eks.

- uforsvarlig håndtering/lagring av aske
- feil/mangler ved gassapparat
- avstand fra ovn og røkrør til brennbart materiale er for liten (mindre enn 30 cm)
- røykvarslere ute av drift/manglende batterier
- manglende slokkeutstyr
- manglende informasjon om bruk av gassapparater m.v.

Hyttetilsynet avgir avviksrapport til HHTs daglig leder.

Prosedyrer for handling i nødstilfelle -- varsling

Bruken av HHTs hytter varierer mye m.h.t. publikumsbesøk, overnatting m.v., og det kan derfor vanskelig gis regler som skal dekke alle mulige nødstilfeller. Noen hovedregler må likevel gjelde:

- **Rask varsling** og det å yte **rask førstehjelp** ved personskade.
- Varsling iverksettes ved kontakt med aktuell nødmeldingstelefon (oppslag i hytta), evt. oppsøke punkt med mulig mobilforbindelse.

VIKTIG opptreden ved brann eller branntilløp:

- Steng dører, vinduer og andre åpninger.

- Hjelp alle som trenger det ut av bygningen.
- Iverksett slokking med tilgjengelige slokkingsmidler.

- Hvis sykdom/skade er oppstått:

- Vurder fare for liv og helse.
- Iverksett livreddende førstehjelp.
- Stopp blødninger.
- Sikre pasienten slik at nye skader ikke oppstår.
- Søk fagkyndig råd over tlf.: 113.

Politi skal varsles ved personskade.

VIKTIG: les og ha alltid for hånden: DNTs KRISEARK (kan hentes på siden for Beredkapsplan).

Skriv inn de aktuelle telefonnumrene som gjelder for HHT.

Se også dokumentet «*HMS for hyttedrift og dugnadsarbeid i felt*», spesielt kap. 3.5.

Rapport om hendelsen i etterkant til HHT v/dgl. leder og/eller hyttetilsyn.

- Hva skjedde?
- Hvorfor?
- Tiltak.